

1. ความหมายของสิทธิบัตร

คือ หนังสือสำคัญที่รัฐ ออกให้เพื่อคุ้มครองการประดิษฐ์ การออกแบบผลิตภัณฑ์ หรือ ผลิตภัณฑ์อารยธรรม ที่มีลักษณะตามที่กฎหมายกำหนด (* กรณีของประเทศไทย รัฐ คือ กรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์)

2. ประเภทของสิทธิบัตร

- สิทธิบัตรการออกแบบผลิตภัณฑ์
- สิทธิบัตรการประดิษฐ์
- อนุสิทธิบัตร (การประดิษฐ์)

คุ้มครองเฉพาะรูปร่าง, ลวดลาย, สี (เน้นความสวยงาม)

ความหมายของการประดิษฐ์ = การคิดค้นหรือทำขึ้น อันเป็นผลให้ได้มาซึ่งผลิตภัณฑ์ หรือกรรมวิธีใดชิ้นใหม่ หรือการกระทำใดๆ ที่ทำให้ได้ขึ้นซึ่งผลิตภัณฑ์หรือกรรมวิธี

- ตัวผลิตภัณฑ์
- กรรมวิธีการผลิต
- การทำให้ผลิตภัณฑ์หรือกรรมวิธีดีขึ้น

3. เงื่อนไขในการยื่นคำขอรับสิทธิบัตร (การประดิษฐ์)

1. เป็นการประดิษฐ์ขึ้นใหม่

- ไม่เป็นงานที่ปรากฏอยู่แล้ว
- ไม่มีการใช้และเผยแพร่มาก่อน
- ไม่เปิดเผยสาระสำคัญหรือรายละเอียดในเอกสารหรือสิ่งพิมพ์
- ไม่เป็นการประดิษฐ์ที่ได้รับสิทธิบัตรแล้ว
- ไม่เป็นการประดิษฐ์ที่ขอรับสิทธิบัตรและได้ประกาศโฆษณาแล้ว

ข้อยกเว้น

- การเปิดเผยสาระสำคัญ หรือรายละเอียดด้วยการกระทำอัน ไม่ชอบด้วยกฎหมาย
- การเปิดเผยสาระสำคัญ หรือ รายละเอียด โดยผู้ประดิษฐ์ รวมทั้งการแสดงผลงานของผู้ประดิษฐ์ในงานแสดงสินค้าระหว่างประเทศ หรือ งานแสดงต่อสาธารณชนทางราชการ ภายใน 12 เดือนก่อนวันยื่นขอรับสิทธิบัตร

แต่ต้องเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์

2. มีขั้นการประดิษฐ์สูงขึ้น

การประดิษฐ์ที่ไม่เป็นที่ประจักษ์โดยง่าย แก่บุคคลที่มีความชำนาญ ในระดับสามัญสำหรับงานประเภทนั้น ไม่ให้เทียบกับผู้เชี่ยวชาญ แต่เอาแค่ระดับสามัญในงานประเภทนั้นด้วย ดูความชำนาญระดับสามัญ ณ วันยื่นคำขอรับสิทธิบัตร

- ไม่ใช่ผลิตภัณฑ์หรือกรรมวิธีที่สามารถคิดได้ง่ายโดยผู้ที่มีความรู้พื้นฐานทั่วไปในเรื่องนั้น
- ไม่ใช่สิ่งที่ทำขึ้น โดยไม่ได้ใช้ความสามารถในเชิงประดิษฐ์คิดค้น*หากใช้แต่ทักษะช่างฝีมือ* เช่น การดัดลื้อที่ขาเก้าอี้
- สามารถนำเอกสาร/การประดิษฐ์สองชนิดมารวมกันได้
- ขั้นการประดิษฐ์จะสูงหรือไม่ หัวใจไม่ได้อยู่ที่ลักษณะทางโครงสร้าง (structure) จะแตกต่างจากงานที่มีปรากฏอยู่ก่อนหน้า แค่ไหน
- หัวใจอยู่ที่ลักษณะการทำงาน กับผลที่ได้รับ (result / utility) จะแตกต่างจากงานเดิมเพียงใด
- การประดิษฐ์ที่เป็นการแก้ไขปัญหาที่ไม่มีผู้แก้ไขได้มาช้านาน

3. สามารถประยุกต์ทางอุตสาหกรรม

- สามารถนำไปใช้ให้เกิดผลในทางปฏิบัติได้
- ไม่ใช่ทฤษฎีที่สมมติขึ้นอย่างเลื่อนลอย

- ♣ การนำเอาส่วนประกอบที่มีอยู่แล้วมาประกอบเป็นการประดิษฐ์ใหม่ จะถือว่าไม่มีขั้นการประดิษฐ์สูงขึ้นเฉพาะในกรณีที่น่าคิดว่าผลที่ได้จากการรวมส่วนประกอบดังกล่าวมากกว่าผลรวมของส่วนประกอบเหล่านั้นแต่ละส่วน เช่น นาฬิกาที่บอกเวลาเป็นตัวเลขและใช้เป็นเครื่องคิดเลขได้ การใช้สาร โบรมีออกไซด์ผสมสาร ไออีทีซีชนิด ทำให้สารผสมตกผลึกในอุณหภูมิต่ำกว่าสารตัวเดียว ทำให้แก้ไขปัญหาการขนส่งสารได้
- ♣ ถ้าผลที่เกิดขึ้นจากการนำเอาส่วนประกอบเหล่านั้นมารวมกันทำให้ได้เพียงความสะดวก แต่ไม่ได้ผลที่แตกต่างไปจากเดิม และหน้าที่หรือประโยชน์ของส่วนประกอบแต่ละส่วนยังเหมือนเดิม ถือว่าไม่มีขั้นการประดิษฐ์สูงขึ้น เช่น เอายางลบไปปิดไว้ที่ค้ำของดินสอ
- ♣ กระบวนการที่มีขั้นตอนเหมือนกับการประดิษฐ์ก่อนหน้ายกเว้นสภาวะที่ใช้อุณหภูมิ ถือว่าไม่มีขั้นการประดิษฐ์สูงขึ้น ยกเว้นถ้าอุณหภูมิดังกล่าวมีผลทางเทคนิคที่แตกต่างอย่างเห็นได้ชัดคาดเดาไม่ได้ตามทฤษฎี
- ♣ การประดิษฐ์ที่เป็นการนำเอาส่วนประกอบที่มีหน้าที่อย่างเดียวกันกับส่วนประกอบที่ใช้อยู่แล้วแทนที่ส่วนประกอบดังกล่าว ถือว่าไม่มีขั้นการประดิษฐ์สูงขึ้น เช่น การใช้มอเตอร์ไฮโดรลิคแทนมอเตอร์ไฟฟ้า หรือการใช้พลังงานจากแสงอาทิตย์แทนพลังงานไฟฟ้า
- ♣ การย่อส่วนหรือขยายส่วนประกอบ ถือว่าไม่มีขั้นการประดิษฐ์สูงขึ้น เช่น การทำเครื่องซักผ้าจากความจุ 6.5 ก.ก. เป็นความจุ 13 ก.ก.

*** สิทธิบัตรขาดข้อใดข้อหนึ่งไม่ได้ แต่อนุ

สิทธิบัตรต้องการเพียงข้อ 1 และ 3

- เป็นการประดิษฐ์ขึ้นใหม่
- สามารถประยุกต์ทางอุตสาหกรรม

4. สิ่งสิทธิบัตรไม่ให้ความคุ้มครอง

- (1) จุลชีพและส่วนประกอบส่วนใดส่วนหนึ่งของจุลชีพที่มีอยู่ตามธรรมชาติ สัตว์ พืช หรือสารสกัดจากสัตว์หรือพืช
- (2) กฎเกณฑ์และทฤษฎีทางวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์
- (3) ระบบข้อมูลสำหรับการทำงานของเครื่องคอมพิวเตอร์
- (4) วิธีการวินิจฉัย บำบัด หรือรักษาโรคนมนุษย์ หรือสัตว์
- (5) การประดิษฐ์ที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดี อนามัยหรือสวัสดิภาพของประชาชน

5. สิทธิของผู้ทรงสิทธิบัตร/อนุสิทธิบัตร

ผู้ถือสิทธิบัตรมีสิทธิเด็ดขาดในการแสวงหาประโยชน์จากการประดิษฐ์ที่ได้รับการคุ้มครอง สิทธินี้ ได้แก่ การผลิตจำหน่าย ใช้ ขาย มีไว้เพื่อเสนอขาย หรือนำเข้ามาในราชอาณาจักร สิทธินี้จะมีอยู่ในช่วงระยะเวลาที่สิทธิบัตรนั้นยังมีอายุอยู่เท่านั้น สิทธิบัตรอายุ 20 ปี อนุสิทธิบัตร 6 ปี+2+2

6. ข้อยกเว้นการละเมิดของสิทธิบัตร/อนุสิทธิบัตร

- การกระทำใดๆ เพื่อประโยชน์ในการศึกษา ค้นคว้า ทดลอง หรือ วิจัย
- การกระทำโดยได้รับอนุญาตจากเจ้าของสิทธิบัตร

7. ใครคือเจ้าของสิทธิบัตร/อนุสิทธิบัตร

- ผู้ประดิษฐ์เป็นผู้มีสิทธิขอรับสิทธิบัตร และมีสิทธิที่จะได้รับการระบุชื่อว่าเป็นผู้ประดิษฐ์ในสิทธิบัตร สิทธิขอรับสิทธิบัตรยอมโอนและรับมรดกกันได้ (การโอนสิทธิขอรับสิทธิบัตรต้องทำเป็นหนังสือลงลายมือชื่อผู้โอน และผู้รับโอน)
- สิทธิในสิทธิบัตรอันเกิดจากการทำงานตามสัญญาจ้างย่อมตกได้แก่นายจ้าง ยกเว้นแต่สัญญาจ้างจะระบุไว้เป็นอย่างอื่น
- ในกรณีที่นายจ้างเป็นผู้ถือสิทธิบัตรและได้รับประโยชน์จากการใช้ สิทธิบัตรนั้น ลูกจ้างมีสิทธิได้รับบำเหน็จพิเศษจากนายจ้าง นอกเหนือจากค่าจ้างตามปกติ

8. ขั้นตอนการยื่นคำขอรับสิทธิบัตร/อนุสิทธิบัตร

บุคลากร มข.

ผู้ประดิษฐ์เขียน invention disclosure+รายละเอียดสิ่งประดิษฐ์+รูปภาพ) ส่งศูนย์ทรัพย์สินทางปัญญา ชั้น 2 อาคารสำนักงานอธิการบดี 2 Tel.043-364409, ภายใน 42132-34, E-mail ip@kku.ac.th , <http://www.ip.kku.ac.th>

บุคลากร ภายนอก มข.

ผู้ประดิษฐ์เขียน รายละเอียดสิ่งประดิษฐ์/ข้อถือสิทธิ/บทสรุปการประดิษฐ์/รูปภาพ(ถ้ามี) ยื่นที่กรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์ (สามารถยื่น online ผ่าน iphailand.go.th) หรือ ยื่นเอกสารที่พาณิชย์จังหวัด